

Załącznik
do Uchwały Nr 11751/2024
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 4 marca 2024 r.

I. W wyniku przeprowadzonej analizy przedłożonego projektu dokumentu oraz na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przyjętego uchwałą Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14.05.2019 r.) oraz Strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030 przyjętej Uchwałą Nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 04 października 2021 r., stwierdzono, że cele i kierunki rewitalizacji oraz planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeg na lata 2024-2034, są zgodne z polityką rozwoju samorządu województwa, ustaloną w ww. dokumentach.

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)

PZPWO wskazuje Brzeg jako ośrodek subregionalny – miasto koncentrujące funkcje społeczne i gospodarcze, a także zapewniające dostęp do usług publicznych istotnych z punktu widzenia otaczających je terenów, zwłaszcza miejskiego obszaru funkcjonalnego. W kierunkach zagospodarowania przestrzennego tego obszaru jako jeden z podstawowych kierunków wskazuje się potrzebę rewitalizacji terenów o szczególnym nasileniu problemów społecznych, ekonomicznych i przestrzennych.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeg na lata 2024-2034 roku poprzez wyznaczenie obszarów rewitalizacji, przypisanie im celów, kierunków i działań, wykazuje zgodność z polityką przestrzenną regionu określoną w PZPWO.

Ponadto projekt GPR jest spójny z wyzwaniami rozwoju przestrzennego określonymi w PZPWO, w szczególności z poprawą ładu przestrzennego oraz dostosowaniem do skutków zmian klimatycznych. Jednocześnie stwierdza się, że zachowano spójność dokumentu z ustalonymi w planie zasadami gospodarowania przestrzenią i kierunkami zagospodarowania przestrzennego.

2. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Po analizie projektu GPR gminy dla Gminy Brzeg na lata 2024-2034 roku (Projekt) stwierdzono, że zachowuje on spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030. Autorzy dokumentu potwierdzają to również na str. 127 przywołując treść wizji strategii regionalnej, a także wskazując na powiązanie jej celów strategicznych z założeniami Projektu i działaniami w nim przewidzianymi. Przywołują także wyznaczone w strategii regionalnej Obszary Strategicznej Interwencji.

Równocześnie, mając na uwadze stwierdzone nieścisłości w tekście dokumentu, rekomendujemy wprowadzenie poniższych korekt lub uzupełnień w zakresie:

- **Str. 127 Rozdział 16.3 Dokumenty szczebla regionalnego** – prosimy o podanie pełnego tytułu strategii regionalnej, który brzmi: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, a także:
 - przeformułowanie następującego fragmentu: „Strategia zakłada, że Opolskie w 2030 roku stanie się regionem, w którym doceni się wysoką jakość życia wynikającą z unikalnego połączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji, oraz otwartości i integracji.”

na: „Strategia zakłada, że Opolskie w 2030 roku stanie się regionem cenionej jakości życia wynikającej z (...)”

- uzupełnienia przypisu stwierdzającego, że fragment tekstu rozpoczynający się od słów: „Komfort życia w regionie Opolskim (...)” pochodzi ze Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030
- skorygowania zapisu „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 wyznacza OSI obejmujące Miasto Brzeg:
 - 1) OSI Subregionu Brzeskiego
 - 2) OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze” w sposób następujący:

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030:

 - 1) wyznacza OSI Subregion Brzeski obejmujący m.in. Miasto Brzeg
 - 2) oraz uwzględnia OSI wyznaczone na szczeblu krajowym pn.: Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze i ujęte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), do których został zaliczony Brzeg.
- **Str. 130 Rozdział 16.4 Dokumenty szczebla krajowego** – w pierwszym zdaniu: „Celem SOR stoi stworzenie warunków sprzyjających (...)” powinno być: „Celem SOR jest stworzenie warunków sprzyjających (...)”.

II. Równocześnie przekazujemy poniżej wyniki **wstępnej analizy projektu dokumentu w aspekcie GPR pełniącego funkcję strategii IIT**

Zgodnie z zapisami art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa) Instytucja Zarządzająca wydaje opinię w zakresie możliwości finansowania strategii IIT (GPR pełniącego funkcję strategii IIT) opracowanej na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod warunkiem spełnienia wymogów art. 29 rozporządzenia ogólnego) w ramach programu regionalnego w perspektywie 2021-2027.

Opinia IZ dla GRP (w zakresie możliwości finansowania strategii IIT) w ramach programu regionalnego wydawana jest w trybie art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej, tj. na zasadach określonych dla strategii IIT, w terminie 60 dni od dnia otrzymania przez IZ przyjętego przez gminę dokumentu.

Powyższe oznacza, że w celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu pozytywnie zaopiniowanych programów w zakresie możliwości ich finansowania z FEO 2021-2027, gmina zobowiązana jest do złożenia dokumentu GPR wraz z uchwałą rady gminy w sprawie przyjęcia GPR oraz opiniami wydawanymi przez podmioty wymienione w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji.

Ponieważ przedmiotowa opinia IZ FEO 2021-2027 ma miejsce na wniosek gminy przed złożeniem pierwszego projektu rewitalizacyjnego do dofinansowania i jest dokonywana na podstawie **przekazanego przez gminę projektu GPR na obecnym etapie IZ dokonała roboczej weryfikacji projektu GPR Gminy Brzeg pod kątem elementów wynikających z art. 29 rozporządzenia ogólnego 2021/1060 oraz art. 36 ustawy wdrożeniowej.**

W myśl powyższego projekt GPR Gminy Brzeg był weryfikowany pod kątem zawarcia w nim podstawowych elementów właściwych dla strategii IIT, takich jak:

1. syntezy diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;

2. celów, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
3. listy projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
4. opisu procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmioty reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

W związku z tym, iż zgodnie z zapisami projektu GPR Gminy Brzeg, dokument ma pełnić funkcję strategii IIT w kontekście zapisów art. 29 rozporządzenia ogólnego, **stwierdza się, iż dokument zawiera elementy właściwe dla strategii IIT.**

Należy jednak dokonać korekty GPR w ramach:

- stosowany skrót EFR – należy poprawić na EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego),
- stosowany skrót EFEZ – należy poprawić na EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny Plus),
- Zgodnie z Rozdz. 10.3.5 Komplementarność źródeł finansowania - przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będą finansowane z różnych źródeł, przy uwzględnieniu zaangażowania środków własnych i ujęciu wydatków w Wieloletniej Perspektywie Finansowej, z udziałem środków własnych podmiotów realizujących dane przedsięwzięcia, środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych takich jak: Fundusze Europejskie, Plan Odbudowy i zwiększania Odporności, Fundusze Norweskie (EEA) i Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, programy krajowe i państwowe fundusze celowe, pożyczki, kredyty, dotacje.

Powyższe powinny mieć odzwierciedlenie we wskazanych potencjalnych źródłach finansowania (obecnie wskazano EFR, EFEZ – skróty należy skorygować, a w przedsięwzięciu Adaptacja budynku gminnego na potrzeby utworzenia lokali wspomaganych potencjalnym źródłem będzie program Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021 – 2027, który należy także wskazać w Rozdz. 10.3.5 Komplementarność źródeł finansowania.

III. Przekazujemy poniżej wyniki wstępnej analizy projektu dokumentu w aspekcie GPR **w zakresie wymogów stawianych przez ustawę o rewitalizacji**;

Zaktualizowany dokument Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 oraz Procedury Instytucji Zarządzającej FEO 2021-2027 dotyczącej opiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji w województwie opolskim (Uchwała nr 9371/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z 24.04.2023 r.) określają, że w celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu pozytywnie zaopiniowanych programów, Zarząd Województwa ma przeanalizować spełnienie przez uchwalony GPR warunków wymienionych w art. 15 ust. 1.

W związku z tym, w wyniku przeprowadzonej weryfikacji projektu GPR w zakresie wymogów stawianych przez ustawę o rewitalizacji, stwierdzono, że projekt GPR:

- został **sporządzony dla obszaru rewitalizacji** wyznaczonego w drodze uchwały rady gminy (uchwała Nr LIX/567/23 Rady Miejskiej Brzegu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Brzeg z dnia 25 maja 2023 r.), na podstawie diagnozy

delimitacyjnej i potwierdzony w toku prowadzonych konsultacji społecznych. Projekt GPR opracowano dla obszaru rewitalizacji, w którym obserwuje się szczególne natężenie problemów społecznych oraz współwystępujących z nimi problemów w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej (rozdz. 4).

- wskazuje, że obszar rewitalizacji obejmuje tereny nieprzekraczające 20% powierzchni gminy (tj. 16,5% powierzchni całej gminy Brzeg) oraz tereny zamieszkałe przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy (tj. 27,6% mieszkańców gminy Brzeg) (podrozdz. 4.2, str. 18).
- zawiera szczegółową diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz lokalnych potencjałów, sporządzoną dla obszaru rewitalizacji (rozdz. 5, str. 21-86).
- opisuje powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy, w tym ze Strategią Rozwoju Gminy Brzeg na lata 2022-2030, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Strategią rozwiązywania problemów społecznych gminy Brzeg na lata 2023-2030. (podrozdz. 16.1, str. 120-124).
- zawiera szeroki opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. (rozdz. 6, str. 87-89).
- zawiera cele oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji negatywnych zjawisk planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji, określone na podstawie wizji obszaru (rozdz. 7, str. 90-93).
- w ramach opisu przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczono listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (podrozdz. 8.3, str. 97-100).
- **nie wykazano listy pozostałych dopuszczalnych (uzupełniających) przedsięwzięć rewitalizacyjnych.** Ustawodawca w art. 15 ust. 1 pkt. 5 określa dwie kategorie przedsięwzięć, różniąc je pod względem stopnia szczegółowości w jakim mają zostać opisane w GPR. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 5 litera „b” druga kategoria (tj. pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne) poświęcona jest tym przedsięwzięciom, których realizację przewiduje GPR, ale w momencie jego formułowania nie ma jeszcze możliwości opisanie ich w sposób szczegółowy. Wynika to z faktu, że nie można z góry przewidzieć wszystkich działań na obszarze rewitalizacji ani form aktywności interesariuszy, którzy z biegiem czasu będą chcieli włączyć się w realizację GPR. Aby ich działania były skoordynowane i wspierały osiągnięcie celów programu, konieczne jest wskazanie zakresów przyszłych przedsięwzięć, istotnych z punktu widzenia GPR, ale niemożliwych do dokładnego opisanie na etapie opracowania dokumentu. **Należy uzupełnić GPR o charakterystykę innych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań.**
- wskazuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które są kompleksowe, tzn. razem będą stanowić kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane obszary rewitalizacji problemy i mogą stanowić źródło szerszego oddziaływania.

- zawiera opis komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z opisem mechanizmów integrowania działań, w myśl zasad kompleksowości, koncentracji i komplementarności interwencji (rozdz. 10, str.103-108).
- określa szacunkowe/indykatywne ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł. Z zapisów dokumentu wynika, że nie przewiduje się finansowania ze środków prywatnych (rozdz. 13, str. 114-115).
- zawiera opis systemu zarządzania procesem rewitalizacji (rozdz. 11, str. 109-110).
- zawiera zdawkową/teoretyczną informację nt. zaangażowania partnerów w pracach nad przygotowaniem GPR. Brakuje opisu faktycznych działań/mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów w proces rewitalizacji w każdy z etapów procesu rewitalizacji – rozdziały wymagają uzupełnień (rozdz. 14 i 15, str. 116-118).
- wskazuje system monitorowania i oceny aktualności i stopnia realizacji programu, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu (rozdz. 12, str. 111).
- wskazuje na brak konieczności zmiany w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.) (rozdz. 17, str. 133).
- wskazuje, że na obszarze rewitalizacji nie planuje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji (podrozdz. 18.1, str. 133).
- wskazuje brak konieczności wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeg i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (podrozdz. 18.2, str. 133-135).
- nie wskazuje informacji nt. uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- ma dołączone załączniki graficzne nr 01-04, na których przedstawione zostały podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzone na mapie w skali 1:5000.

Dodatkowo warto uzupełnić projekt dokumentu o:

- informację o uchwałach podejmowane przez radę miejską w związku z opracowaniem przedmiotowego Projektu, np. w pierwszym lub drugim rozdziale;
- potencjały zidentyfikowane dla obszaru rewitalizacji, co wynika z ustawy o rewitalizacji art. 15 ust.1 pkt. 1;
- informacje na temat kroków podjętych w zakresie przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu GPR (np. czy autorzy występowali do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w sprawie uzgodnienia zakresu prognozy oddziaływania projektu GPR na środowisko, czy też odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny);
- korektę numeracji tabel, grafik i wykresów;

- informacje nt. konsultacji społecznych przeprowadzonych na etapie diagnozy oraz samego projektu po ich zakończeniu.

Poddajemy również pod rozważenie ograniczenie opisu sposobu, w jaki będą realizowane działania związane z ewaluacją okresową. Warto zapewnić sobie pewną elastyczność w postępowaniu, co może być jednak niemożliwe przy bardzo szczegółowych zapisach.

Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji, stwierdzono, że do projektu GPR **nie dołączono formy cyfrowej mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**, stanowiącej załącznik do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Należy pamiętać, że na etapie formalnego opiniowania dokumentu gminnego programu rewitalizacji w celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu pozytywnie zaopiniowanych programów, gmina zobowiązana jest do złożenia dokumentu GPR wraz z uchwałą rady gminy w sprawie przyjęcia GPR, opiniami wydawanymi przez podmioty wymienione w art. 14 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, oraz z dołączoną formą cyfrowej mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, stanowiącej załącznik do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przez mapę cyfrową należy rozumieć mapę w wersji wektorowej (np. format SHP, DXF) posiadającą reprezentację geometryczną określoną w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych (np. układ PL1992 lub PL-2000). Po umieszczeniu GPR w wykazie, mapa zostanie wykorzystana do zasilenia komponentu dotyczącego rewitalizacji w systemie informacji przestrzennej województwa opolskiego (Geoportal).

Podsumowując, formalny proces opiniowania i wpisania GPR Gminy Brzeg przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu zostanie przeprowadzony zgodnie z procedurą przyjętą Uchwałą nr 9371/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Procedury Instytucji Zarządzającej FEO 2021-2027 dotyczącej opiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji w województwie opolskim.

W związku z powyższym oraz mając na uwadze art. 36 ustawy wdrożeniowej, **formalny proces opiniowania GPR przez IZ FEO 2021-2027 będzie obejmował weryfikację w zakresie możliwości finansowania strategii IIT (GPR pełniący funkcję strategii IIT opracowany na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. pod warunkiem spełnienia wymogów art. 29 rozporządzenia ogólnego) w ramach programu regionalnego FEO 2021-2027, zgodnie z ustawą wdrożeniową.**

Tym samym, niniejsza weryfikacja przeprowadzona na obecnym etapie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brzeg na lata 2024-2034 przez IZ FEO 2021-2027 nie stanowi ww. opinii. Aby uchwalony GPR spełniał te wymagania i mógł być podstawą ewentualnego ubiegania się o dofinansowanie ze środków FEO, powinien spełniać przedłożone powyżej warunki.